

Državni izpitni center

P 2 0 1 A 1 0 1 1 3

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Ponedeljek, 1. junij 2020

POKLICNA MATURA

Moderirana različica

IZPITNA POLA 1

Splošna navodila

- Kadar kandidat dopolnjuje poved, mora biti odgovor vsebinsko, slovnično in pravopisno pravičen (npr. nal. 6).
- Pri nalogah, pri katerih mora kandidat podčrtati, prečrtati ali obkrožiti odgovor, upoštevamo pravilnost odgovora, tudi če je oznaka drugačna (npr. nal. 3).
- Kadar pričakujemo odgovor ali rešitev v povedi, lahko kandidat dobi točko za jezikovno pravilnost le, če je poved pomensko ustrezna (npr. nal. 2).
- Pri nalogah izbirnega tipa lahko kandidat obkroži samo eno črko, če v navodilih ni določeno drugače. Če obkroži več črk, se naloga točkuje z 0 točkami (npr. nal. 4).

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
1	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Saša Eržen ♦ 17. novembra 2017/17. 11. 2017 ♦ na spletni strani Mladine/revije Mladina / www.mladina.si/ / mladina.si/ / v reviji Mladina / v Mladini <p>po smislu, npr., ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ nova risanka Martin Krpan (ki je nastala ob stoletnici izida slikanice) ♦ Avtorico je spodbudil nastanek animiranega filma o slovenskem superjunaku. 		4 pravilne rešitve = 2 3, 2 pravilni rešitvi = 1

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
2	2	<ul style="list-style-type: none"> po smislu, npr., ena od: ♦ Na sliki bralci vidijo prizor iz risanke Martin Krpan. ♦ Tema besedila je risanka o Martinu Krpanu, na fotografiji pa je prikazan prizor iz nje. ♦ Slika prikazuje animirana lika Krpana in Brdavsca. 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Slika prikazuje risanko, o kateri govori besedilo. 	1 za pomensko ustreznost povedi V odgovoru mora biti omenjena risanka/animirani film/animirani lik. 1 za jezikovno pravilnost povedi

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
3	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ neumetnostno ♦ enogovorno ♦ publicistično 		3 pravilne rešitve = 1

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4	1	♦ Č		

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ 4 ♦ 1 ♦ 2 ♦ 3 ♦ 5 		5 pravih rešitev = 2 4, 3 pravih rešitev = 1

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
6.1	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ 1858 ♦ (Fran) Levstik ♦ slikanice ♦ (Toneta) Kralja ♦ 2017 		5 pravih rešitev = 2 4, 3 pravih rešitev = 1
6.2	2	<p>po smislu, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ prvo slikanico opremil s črno-belimi risbami / ilustrator prve slikanice ♦ režiral risanko / režiser animiranega filma ♦ narisal strip / avtor stripa / povest prelevil v strip ♦ v risanki posodil glas Martinu Krpanu / igralec, ki je sinhroniziral Krpana 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ (Nejc Saje je) izvorno besedilo okrajšal, ohranil pa arhaični jezik in s tem dosegel komični učinek. 	4 pravih rešitev = 2 3, 2 pravih rešitev = 1
Skupaj	4			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
7	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ NE ♦ DA ♦ NE ♦ DA ♦ DA 		5 pravih rešitev = 2 4, 3 pravih rešitev = 1

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
8	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ C ♦ D 		2 pravih rešitev = 1

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
9	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ angleško sol ♦ kalijev nitrat ♦ soliter 		3 pravih rešitev = 2 2, 1 pravih rešitev = 1

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
10.1	1	po smislu, npr.: ♦ nastanek v času prevladujočih avdiovizualnih podob / Risanka je nastala v času, ko prevladujejo avdiovizualne podobe.		
	1	po smislu, npr.: ♦ sodoben način pripovedovanja / Risanka pripoveduje zgodbo na sodoben način.		
10.2	2	po smislu, npr., dve od: ♦ Risanka je prijazna do otrok in do odraslih. / Kijub obilici nasilja v njej ni prelita niti kapljica krvi. ♦ Risanka je komična. / V njej je polno duhovitih domislic. / Ima satirično noto. / Režiser je ohranil arhaičen jezik in tako dosegel (dodatni) komični učinek. ♦ Glasove posojajo znani slovenski igralci, npr. Cavazza.		1 za pomensko ustreznost povedi z navedenima dvema razlogoma 1 za jezikovno pravilnost povedi Kandidat dobi točko za jezikovno pravilnost, tudi če je v povedi navedel le en razlog.
Skupaj	4			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
11.1	1	♦ 1 ♦ 3		2 pravilni rešitvi = 1
	2	♦ DA ♦ DA ♦ NE ♦ NE ♦ NE		5 pravih rešitev = 2 4, 3 pravilne rešitve = 1
11.3	1	♦ slogovno zaznamovana		
	1	♦ nižje pog./nižje pogovorno		
11.4	1	♦ C	♦ nižje pog. tihotapiti	
	6			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
12	2	po smislu, npr., ena od: ♦ Martina Krpana bralci poznajo iz literarnega besedila, zato so si ga v glavnem predstavljali le kot književni lik. ♦ Ljudje so tako navajeni na knjige o Martinu Krpanu, da nihče ni niti pomislil, da bi o njem posnel film ali risanko. ♦ Pomeni, da si je bilo Krpana težko predstavljati v drugi obliki razen v knjižni.		1 za pomensko ustreznost povedi 1 za jezikovno pravilnost povedi

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
13	2	po smislu, npr., dve od: ♦ risar/risarka/risba/izris/risanje/prerisovanje ... po smislu, npr., dve od: ♦ risarski/narisan/risarjev/risan/porisan/risalni ... po smislu, npr., dve od: ♦ risati/porisati/izrisati/narisati/prerisati/prerisovati ...		6, 5 pravih rešitev = 2 4, 3 pravilne rešitve = 1 Upoštevamo tudi rešitve v drugih oblikah, npr. <i>je risal/riše.</i>

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
14	2	♦ kobilčinem ♦ Smrekarjevimi ♦ Brdavsovim		3 pravilne rešitve = 2 2, 1 pravilna rešitev = 1

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila						
15.1	1	♦ Č								
15.2	2	<table border="1"> <tr> <td>Nedoločnik</td> <td>Večinik</td> <td>Pogojnik</td> </tr> <tr> <td>♦ iti</td> <td>♦ pojdi/pojdiva/ pojдите/pojdimo/ pojđita</td> <td>♦ bi še/šla/ šil/šlo</td> </tr> </table>	Nedoločnik	Večinik	Pogojnik	♦ iti	♦ pojdi/pojdiva/ pojдите/pojdimo/ pojđita	♦ bi še/šla/ šil/šlo		3 pravilne rešitve = 2 2, 1 pravilna rešitev = 1
Nedoločnik	Večinik	Pogojnik								
♦ iti	♦ pojdi/pojdiva/ pojдите/pojdimo/ pojđita	♦ bi še/šla/ šil/šlo								
15.3	1	♦ smo dočakali/pričakali/počakali								
Skupaj	4									

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
16	1	♦ trpna		
	1	po smislu, npr., ena od: ♦ Mladinska knjiga je slikanico doslej natisnila v več kot 240 000 izvodih. ♦ Slikanico so pri Mladinski knjigi doslej natisnili v več kot 240 000 izvodih.		
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
17.1	1	♦ B		
17.2	1	♦ členke		
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila						
18	2	<table border="1"> <tr> <td>1. odstavek</td> <td>3. odstavek</td> <td>5. odstavek</td> </tr> <tr> <td>♦ (robot) kmečki silak/ (robatega) kmečkega silaka</td> <td>♦ (temeljni) slovenski superjunak</td> <td>♦ (slovenski) mitski junak/(slovenskega) mitskega junaka</td> </tr> </table>	1. odstavek	3. odstavek	5. odstavek	♦ (robot) kmečki silak/ (robatega) kmečkega silaka	♦ (temeljni) slovenski superjunak	♦ (slovenski) mitski junak/(slovenskega) mitskega junaka		3 pravilne rešitve = 2 2, 1 pravilna rešitev = 1
1. odstavek	3. odstavek	5. odstavek								
♦ (robot) kmečki silak/ (robatega) kmečkega silaka	♦ (temeljni) slovenski superjunak	♦ (slovenski) mitski junak/(slovenskega) mitskega junaka								

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
19.1	1	♦ C		
19.2	2	<p>ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Čeprav je v risanki obilica nasilja, v njej ni prelita niti kapljica krvi. ♦ Kljub temu da je v risanki obilica nasilja, v njej ni prelita niti kapljica krvi. ♦ V risanki ni prelita niti kapljica krvi, čeprav je v njej obilica nasilja. 	♦ Čeprav je v risanki obilo/veliko nasilja, v njej ni prelita niti kapljica krvi.	1 za pomensko ustreznost povedi 1 za jezikovno pravilnost povedi
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
20	2	♦ K pisanju povesti o slovenskem silaku je Levstika spodbudilo branje [C]jegnarijeve pesnitve [P]jegam in [L]jambergar. Po ljudskem izročilu je fiktivna domačija Martina Krpana v kraju [M]rh pri [S]veti [T]rojci blizu [P]ivke na [N]otranjskem.		brez napak = 2 1, 2, 3 napake = 1 Upoštevamo tudi novo narejene napake.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
21			
Ustreznost besedilni vrsti	1	♦ naslov besedila (<i>Predstavitev</i> ni ustrezen naslov – v naslovu mora biti izražena tema)	Besedilo ima lahko poleg naslova še nad-/podnaslov.
	1	♦ obseg besedila in členitev na odstavke	1 točka za najmanj 90 besed
Vsebina	3	♦ podatki o osebi: – videz (je velik/visok, ima temne lase, je mišičast, močan, jaha kobilico, v roki nosi mesarico/sekiro in kij, nosi rjavo suknjo/preprosta oblačila, nosi klobuk, je kmečkega stanu)	najmanj 6 podatkov = 3 5, 4 podatki = 2 3, 2 podatka = 1
	2	– značaj (iznajdljiv, samozavesten, pogumen/neustrašen, robot ...)	najmanj 3 podatki = 2 2 podatka = 1
	1	– pomen (reši Dunaj/cesarstvo pred Turki/Brdavsom, preprost slovenski kmet, ki si upa tihotapiti angleško sol)	vsaj en podatek = 1
	2	♦ jezikovna pravilnost	3 napake = – 1 točka, do 0 točk
Jezikovna pravilnost in slogovna ustreznost	2	♦ slogovna ustreznost – natančnost pri navajanju podatkov – skladnost z navodili – opisovalno oziroma pripovedovalno besedilo – enogovorno publicistično besedilo brez prvin uradnega pisma – brez ponavljanja besed/besednih zvez	Za vsako vrsto slogovne neustreznosti odštejemo 1 točko, do 0 točk. Jezikovno pravilnost in slogovno ustreznost vrednotimo samo, če je kandidat za vsebino dobil vsaj 3 točke.
	12	Če je kandidat napisal besedilo druge besedilne vrste, se naloga ovrednoti z 0 točkami.	
Skupaj			

1. primer predstavitve osebe

MARTIN KRPAN – SLOVENSKI SUPERJUNAK

Martin Krpan je osrednji junak slovenske povesti, ki jo je leta 1858 napisal Fran Levstik. Zaživel pa je tudi v slikanicah, stripu in nazadnje še v risanki.

Je silak, velik in močan. Jaha svojo kobilico, v roki nosi mesarico in kij. Oblečen je v robato suknjo rjave barve, saj je kmečkega stanu. Na glavi ima velik klobuk. Čeprav je slovenski mitski junak na videz preprost, se v njem skrivata izjemna samozavest in pogum. Kljub prepovedi namreč tihotapi angleško sol ali soliter, zato se mora pogosto braniti pred mejači.

Ker je neustrašen, ga cesar prosi za pomoč, da se na Dunaju spopade s hudobnim Brdavsom. Tega z lahkoto premaga in tako cesarstvo reši pred Turki.

2. primer predstavitve osebe

MARTIN KRPAN

Martin Krpan je robot kmečki možak, ki je rešil cesarski Dunaj pred hudobnim Brdavsom. Veliko ljudi verjame, da je resnična oseba, a v resnici gre za glavni lik najuspešnejše slovenske slikanice vseh časov.

Fran Levstik si je junaka svoje zgodbe zamislil kot preprostega kmeta, a tudi zelo močnega, samozavestnega in neustrašnega človeka. Je tudi iznajdljiv, saj je tihotapil angleško sol. Ta visoki in miščasti silak ima vedno pri roki kij in sekiro, na glavi širok klobuk, na nogah pa visoke škornje. Spremlja ga njegova zvesta kobilica.

Martin Krpan je temeljni slovenski superjunak. Čeprav si ga večina predstavlja le kot knjižnega junaka, je pred kratkim prvič zaživel tudi v risanki.

3. primer predstavitve osebe

MARTIN KRPAN Z VRHA PRI SVETI TROJICI

V naši stalni rubriki vam danes predstavljamo slovenskega superjunaka Martina Krpana, ki je po sto letih dobil svojo risanko. Kdo ne pozna robatega kmečkega moža s širokim klobukom, ki tihotapi angleško sol pod pretvezo, da tovari kresilne gobe in bruse?

Martin Krpan je dolgoživ lik slovenske literature. O Levstikovem junaku je nemalo ljudi pričaranih, da je bil resnična oseba. Na njegovi poti ga spremlja zvesta kobilica, ki jo lastnoročno dviguje in prestavlja kot drugi stole. Je pogumen, bister in iznajdljiv. Čeprav tihotapi prepovedani soliter, je pošten. Velik in močan, a duhovit hrust je cesarjevo zadnje upanje, da se dežela reši Turkov. Miščasti silak na Dunaju s kijem in sekiro premaga celo samega Brdavsca.

IZPITNA POLA 2

1. Vodena interpretacija: Maja Haderlap, Angel pozabe (odlomek), Nemočni?

Primeri v moderiranem točkovniku so ilustrativni – v kandidatovi interpretaciji ocenimo kot ustrezne vse zapise, ki navedenim primerom ustrezajo po taksonomski stopnji zahtevnosti.

Opredelitev odlomka glede na književno zvrst (Znanje in razumevanje)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Ni opredelitive. Opredelitev je napačna.	V odlomku je vse zelo dramatično.
1	Zvrst je poimenovana.	Odlomek je iz epskega besedila.
2	Zvrst je poimenovana, navedena je tudi značilnost zvrsti v odlomku.	Odlomek je epski, v njem pa so tudi izpovedi misli in občutkov, kar je značilno za liriko.

Povzetek odlomka (Znanje in razumevanje)

Točke	Merila	Primer
4		
0	Ni povzetka, ni obnove.	
1	Obnova odlomka z vsebinsko napako.	
2	Obnova odlomka brez vsebinske napake. Povzetek odlomka z vsebinsko napako.	Hči pripoveduje o materinih in očetovih težavah. Otroci morajo biti priče njenemu sovraščtu. Oče s svojimi živčnimi izbruhi obremenjuje družino. Pozneje mu je žal in takrat molči. Sorodniki, tudi hči, ga kljub vsemu zagovarjajo.
3	V povzetek niso vključeni vsi glavni motivi odlomka.	Pripovedovalka govori o očetovih izpadih in o tem, kako njegovo divjanje vpliva nanjo ter na druge otroke v družini. Kljub svojim mučnim doživetjem očeta zagovarja. Sorodniki ga razumejo in branijo.
4	Povzetek odlomka brez vsebinske napake.	Odlomek pripoveduje o dogajanju v pripovedovalkini družini oziroma o odnosih med njenimi člani. Mati in oče se ne razumeata. Oče ima psihične težave, otroci morajo prenašati njegove divlje izbruhe. Pozneje svoje ravnanje obžaluje in več dni molči. Hči in drugi njegovi sorodniki kažejo razumevanje za njegovo ravnanje.

Razlaga: hčerino doživljanje (Razčlemba in razlaga)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Razlage ni. Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.	Zaradi očetove živčne krize je popolnoma uničena in tega se sramuje.
1	Razlaga je skopa/površna/nejasna. Parafraziran je ustrezen del odlomka.	Hči je zelo pretresena. Čuti, da oče s svojim divjanjem zastrepja njo in druge sorodnike. Moti jo tudi, da je nemočna in da se sramuje. Hči je izžeta od očetovih izpadov, ne najde besed za njegove silne izbruhe. Jeclja ali molči, ker se ji upira lastna nemoč in ker jo je sram.
2	Razlaga je jasna, natančna.	Hčeri se zdi krivično, da oče v svoj pekel vleče tudi otroke. Po njegovih izbruhih je vsa izčrpana, uničena. Čuti, da sploh ni besed, ki bi te izbruhe lahko izrazile. Sram jo je očetovega ravnanja, čeprav ve, da je pred njim popolnoma nemočna.

Razlaga: občutki drugih članov družine (Razčlemba in razlaga)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Razlage ni. Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.	Žena živi v svojem svetu, otroci čutijo, da so jih starši izdali. Teško prenašajo grozo, ki jo povzroča oče.
1	Razlaga je skopa/površna/nejasna. Parafraziran je ustrezen del odlomka.	Mati ne čuti tako. Otroci so zaradi očeta prizadeti, počutijo se kot v peklu, vendar si ne morejo pomagati. Mati ne čuti z očetom, zdi se ji, da je s poroko naredila napako. Na otroke učinkuje očetova živčna kriza kot nevidni strup. Nemočni so pred njegovim divjanjem. Čutijo, da jih oče vleče v svoj stari pekel.
2	Razlaga je jasna, natančna.	Pripovedovalkina mama je razočarana nad možem, obžaluje, da živi z njim. To mu daje jasno vedeti, izraža očitke in kljubovanje. Vsi otroci, tako kot pripovedovalka, čutijo nemoč. So žrtve očetove živčne krize. Njegovo bolečino lahko samo slutijo, ne morejo je doživljati tako kot on, prisiljeni pa so sprejemati psihične posledice, ki jih prinaša.

Razlaga: hčerin zagovor očeta (Razčlemba in razlaga)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Razlage ni. Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.	Zagovarja ga, ker misli, da tako najbolje nasprotuje mami.
1	Razlaga je skopa/površna/nejasna. Parafraziran je ustrezen del odlomka.	Zagovarja ga, ker je prepričana, da je tudi on žrtev usode, in ker ve, da imajo njegovi sorodniki prav. Zagovarja ga kakor njegovi sorodniki, ki ga instinktivno branijo in so si enotni v tem, da bi se bilo o njegovih izbruhih nesmiselno s kom posvetovati. Sprejema prepričanje, da zli usodi človek ne more uiti, ampak jo je treba vzeti nase.
2	Razlaga je jasna, natančna.	Njen zagovor očeta je podoben instinktivnim odzivom sorodnikov. Tudi hči očitno misli, da bi se bilo o njegovih problemih nesmiselno s kom posvetovati, ker ga ne bi nihče »od zunaj« razumel in mu ne bi mogel pomagati. Pri tem se sklicuje na splošno prepričanje o nujnosti sprejemanja usode.

Citirana poved (Predstavitvev dejstev in stališč)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Citata ni. Citat ni smiselno povezan z razlago.	»Mama še zdaleč ne čuti z očetom.«
1	Citat ni natančno v skladu z razlago, a je smiselno povezan z njo. Namesto citata je opisan primer.	»Ko vihar izzveni in se življenje razpotegne v streznitev, oče dolge dnevne molči od groze in obžalovanja ...«
2	Citat je natančno v skladu z razlago.	»Kljub temu pa ga zagovarjam, kakor ga tudi njegovi sorodniki instinktivno jemljejo v bran.« / »V vejavji je prepričanje, da zli usodi človek ne uteče.« / »Očitno so se zedinili med seboj, da je njegove izbruhe treba razumeti, da bi se bilo nesmiselno zaradi njih s kom posvetovati, ker tako ne bi mogli računati z razumevanjem in pomočjo.«

Povzetek ugotovitev (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Povzetka ni. Povzetek se ne nanaša na razlago, ampak npr. na zunanje dogajanje v odlomku (ponovljen je začetni povzetek).	
2	Povzetek se nanaša na razlago.	Spoznamo, da so otroci pred očetovim ravnanjem bolj nemočni kot njihova mati. Razočarana žena namreč možu kljubuje, pripovedovalka in ostali otroci pa so popolnoma brez moči. Vendar hči očeta kljub vsemu zagovarja.
(0 točk ali 2 točki, vmesnih točk ni.)		

Mnenje o očetovem vedenju po izbruhih (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Mnenje ni izraženo. Mnenje je izraženo kot skopa trditev/ni povezano z odlomkom.	Vede se kot nezrela oseba. Moral bi se pogovarjati.
1	Mnenje je nejasno, pomanjkljivo, ni razloženo.	Njegovo vedenje po divjanju je pričakovano. Moral se je umiriti, da je dobil moči za nove izpade. Ravno to se mi zdi najbolj sporno. Če bi se zgodilo enkrat, ne bi bilo hudo.
2	Mnenje je jasno, razloženo.	Glede očetovega vedenja po izbruhih mislim dvoje. Če več dni molči zaradi obžalovanja in stramu, je v njem še nekaj dobrega, kar ga opozarja, da ni ravnal prav. V tem primeru je sam svoja žrtev oziroma žrtev neobvladane živčne krize. Če pa je njegov molk posledica zadoščenja, ki ga je doživel s svojo čudno, nasilno izpovedjo, je egoist, ki se ne ozira na to, kaj zaradi njega doživljajo drugi. Pripovedovalka sama ne ve, kaj je vzrok njegovega molka, zato se na podlagi odlomka ne morem opredeliti ne za sočutje do njenega očeta ne za obsojanje.

Presoja pomoči človeku z osebnimi težavami (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2	Presoja ni izražena. Presoja je izražena kot skopa trditev/ni povezana z odlomkom.	Po mojem mnenju imamo vsi težave, pred katerimi smo nemočni.
1	Presoja je nejasna, ni razložena/nakazana je v primeru iz življenja.	Lahko pomagajo, lahko pa so nemočni. To je odvisno od posameznika. Mislim, da se ima vsak pravico odločiti, ali sprejme pomoč ali se s problemi sooča sam.
2	Presoja je jasna, razložena.	Družinski člani in drugi bližnji lahko človeku pomagajo, če je pripravljen sprejeti pomoč, to pa je odvisno predvsem od tega, kakšni so njihovi odnosi. Osebnе težave so namreč nekaj, česar ljudje iz različnih razlogov niti bližnjim nočemo pokazati, največkrat po moje zato, ker se bojimo, da nas bodo potem manj cenili, da nas bodo obsojali, da nas bodo imeli manj radi ... To se mi ne zdi prav. Kdor nam je res blizu in nas ima rad, že sam opazi, da z nami nekaj ni v redu. Če se to ne zgodi, pa mu moramo najprej zaupati, kaj nas teži, potem pa sprejeti njegovo pomoč. Vsek, ki ima ob sebi ljubeče ljudi in se ne zapira pred njimi, lahko vedno znova najde moč za premagovanje težav.

Utemeljitev presoje s primerom iz življenja (Predstavitel dejstev in stališč)

Točke	Merila	Primer
2	Naveden ni noben primer. Naveden je primer, ki ne utemeljuje presoje.	Na svetu je veliko ljudi, ki potrebujejo pomoč, nekateri v osebnih, nekateri pa v drugih težavah.
1	Primer je samo imenovan/nakazan.	Sošolec se je zelo bal matematike, ker mu je vedno delala težave. Ponudil sem mu pomoč, vendar je ni sprejel. Še večkrat sem ga vprašal, ali želi, da mu pomagam, pa mi je vedno odgovoril, da ne.
2	Primer je opisan.	Prijatelj oče je imel probleme z alkoholom, vendar za to nihče od bližnjih ni vedel. Nikogar ni obremenjeval, sploh pa ni bil nasilen. Njegova žena je opazila, da je potr, in se je želela iskreno pogovoriti z njim. Priznal ji je svojo tiho zasvojenost ter objubil, da se bo sam spopadel z njo, žena pa je zahtevala, da poišče strokovno pomoč. Čeprav ga je bilo sram oditi na zdravljenje, je to storil, ker ni želel izgubiti družine. Prva pomoč je bila torej ženina; druge – tiste, ki ga je ozdravila – brez nje ne bi bilo.

Logična členitev (zgradba) (Predstavitev dejstev in stališč)

Točke	Merila
2	
0	Besedilo ni logično členjeno, ni koherentno.
1	Besedilo je logično členjeno, ni koherentno. Besedilo je koherentno, ni logično členjeno.
2	Besedilo je logično členjeno in koherentno.

Jezikovna pravilnost, slogovna ustreznost

Točke	Merila
2	Slovnicična pravilnost
2	Pravopisna pravilnost
2	Slogovna ustreznost

Za vse velja:

Točke	Merila
0	Veliko raznovrstnih napak, ki se ponavljajo.
1	Več raznovrstnih napak, ki se v glavnem ne ponavljajo.
2	Le nekatere vrste napak, ki se praviloma ne ponavljajo.

Dodatna navodila:

- Če kandidat piše obe interpretaciji, ocenimo prvo.
- Če piše interpretacijo na konceptni list, pri vrednotenju ne odbijemo točk.
- Če napiše manj kot 400 besed, lahko pri zgradbi doseže največ eno točko; če napiše manj kot 200 besed, lahko pri JPSU doseže največ tri točke.

2. Samostojna interpretacija: Polona Glavan, Gverilci (odlomek)

Primeri v moderiranem točkovniku so ilustrativni – v kandidatovi interpretaciji ocenimo kot ustrezne vse zapise, ki navedenim primerom ustrezajo po taksonomski stopnji zahtevnosti.

Opredelitev odlomka glede na književno zvrst (Znanje in razumevanje)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Ni opredelitive. Opredelitev je napačna.	To je odlomek iz literarnega dela Gverilci.
1	Zvrst je poimenovana.	Odlomek je epski.
2	Zvrst je poimenovana, navedena je tudi značilnost zvrsti v odlomku.	Odlomek je epski, v njem pa je kot dramatska prvina prisoten tudi dialog.

Povzetek odlomka (Znanje in razumevanje)

Točke	Merila	Primer
4		
0	Ni povzetka, ni obnove.	
1	Obnova odlomka z vsebinsko napako.	
2	Obnova odlomka brez vsebinske napake. Povzetek odlomka z vsebinsko napako.	V odlomku preberemo, kaj je naredila mati pred sinovim odhodom v šolo in kako se je odzval sin. Pretepla ga je, ker jo je nalašč zbudil in se mu ni mudilo v šolo. Poniževala ga je tudi besedno. Sin se ji je opravičil in rekel, da bo takoj odšel.
3	V povzetek niso vključeni vsi glavni motivi odlomka.	Mati je fizično obračunala s sinom, ker jo je zbudil, ko se je odpravil v šolo. Priganjala ga je, naj čim prej odide. Fant je pritrdil vsaki njeni pripombi in se opravičil. Moral je še nekaj narediti, a je mami dejal, da že odhaja.
4	Povzetek odlomka brez vsebinske napake.	Sin pripoveduje, kaj se je dogajalo doma pred njegovim odhodom v šolo. Mama ga je tepla, ker se ni po tiho odpravil od doma in jo je zbudil. Poleg tega ga je ponižala s pripombo, da ne bo nikoli nič iz njega. Fant se ji je opravičil za svoje ravnanje. Pomislil je, kaj še mora narediti, in objubil, da bo takoj odšel. V mislih je primerjal svoje ter mamine glavobole.

Prepoznavna – izbira problema/prvine (Razčlemba in razlaga)

Točke	Merila	Primer
3	Problem ni izbran. Literarna prvina ni izbrana.	
0	Izbran je problem, ki je v odlomku samo nakazan. Izbrana je prvina, ki ni bistveno povezana z osrednjo prvino.	materine težave
1	Izbran je problem, ki je smiselno povezan z osrednjim problemom. Izbrana je prvina, ki je smiselno povezana z osrednjo prvino.	odvečni otrok / otrok kot breme
2	Izbran je osrednji problem odlomka. Izbrana je osrednja prvina odlomka. (Upoštevamo tudi poimenovanje v naslovu. Problem, izbran za ta vzorec samostojne interpretacije, je natisnjen krepko.)	sinov odziv na materino nasilje / nasilje nad otrokom / odnos med materjo in sinom

Razlaga izbranega problema/prvine (Razčlemba in razlaga)

Točke	Merila	Primer
3	Razlage ni. Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku. Razlaga je skopa/površna/hejasna.	Sin reagira tako zato, ker zaradi pretepanja ni več čisto normalen. Sin se na mamino nasilje odziva z razumevanjem. Razume vse, vse opravičuje, samo sebe ne. Udarce in žalitve prenaša zaradi materinih problemov.
0	Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.	Pretepeni sin razume mater in čuti do nje usmiljenje. Zaradi nje, ne zaradi sebe želi, da bi lahko spala naprej. Smili se mu, ker je kot odrasla čisto sama in nihče ne skrbi zanjo. Pravi, da ima srečo, ker se njemu ne dogaja to, kar se mami – da jo zjutraj vedno boli glava, včasih pa to traja tudi ves dan.
1	Razlaga je skopa/površna/hejasna.	Bistveni problem tega odlomka se mi zdi sinov odziv na materino nasilje. Razdražena mati neusmiljeno pretepa sina, ker ni čisto tiho odšel v šolo, gleda ga zaničljivo, neprizadeto in ga žali, fant pa se na to odziva s sočutjem do nje. Mati se mu smili, namesto da bi se pritoževal nad svojim trpljenjem, opravičuje njeno ravnanje. Misli, da ji ni lahko, ker je sama, in samega sebe spomni, da so njeni glavoboli hujši kot njegovi.
2	Parafraziran je ustrezen del odlomka.	
3	Razlaga je jasna, natančna.	

Utemeljitev razlage s primerom iz odlomka (Predstavitev dejstev in stališč)

Točke	Merila	Primer
2	Primer ni opisan. Citata ni. Opisani primer/citat ni smiselno povezan z razlago.	»Slišim jo, kako sope, prav tam kot prej.«
1	Opisani primer/citat ni natančno v skladu z razlago, a je smiselno povezan z njo. (Opisani primer se ne upošteva, če je v razlagi že parafraziran del odlomka.)	»Bojje, da me ne vidi, kako brišem tla, vse skupaj bi jo lahko spet razbesnelo, spomini in to.«
2	Opisani primer/citat je natančno v skladu z razlago. (Opisani primer se ne upošteva, če je v razlagi že parafraziran del odlomka.)	»Mogoče bo lahko spala naprej. Res si to želim; zaradi nje, ne zaradi sebe.« / »Ni ji lahko – odrasla je in čisto sama, nobeden ne skrbi zanjo.« / »Zjutraj jo vedno boli glava, včasih tudi ves dan. Strečo imam, ker se meni to ne dogaja.«

Povzetek ugotovitev (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2	Povzetka ni. Povzetek se ne nanaša na razlago, ampak npr. na zunanje dogajanje v odlomku (ponovljen je začetni povzetek).	
0	Povzetek se nanaša na razlago.	Sinov odziv je torej prav tako resen ali še resnejši problem kot materino ravnanje. Omogoča namreč nadaljevanje ali celo stopnjevanje nasilja.
(0 točk ali 2 točki, vmesnih točk ni.)		

Lastno mnenje o problemu/prvini v odlomku (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2	Mnenje ni izraženo. Mnenje je izraženo kot skopa trditev/ni povezano z odlomkom.	Po moje ve, da je ravnal narobe, zato vse sprejme z razumevanjem.
1	Mnenje je nejasno, pomanjkljivo, ni razloženo.	Mislím, da bi se moral sin materi upreti, pa ne z vračanjem udarcev, ampak s tem, da bi se udarcem izognil. To bi se lahko zgodilo, če bi komu zaupal, kako živi. Gotovo bi kje našel pomoč.
2	Mnenje je jasno, razloženo.	Sinovo sočutje do matere je samo po sebi sicer lepa lastnost, v prikazanih okoliščinah pa je problematično. Njegov odziv kaže, da rešitve ne bo in se bo nasilje nadaljevalo. Mati bi kot odrasla oseba morala poiskati pomoč za svoje težave pri strokovnjakih, saj (sodeč po odlomku) nima partnerja, prijateljev ali drugih bližnjih. Sin se po moje ne zaveda, da ji on s svojo obzirnostjo ne more pomagati oziroma da ji celo škoduje, ker jo pušča v začaranem krogu jeze, očitkov, nasilja ... Morda bo to spoznal pozneje, ko se bo kot odrasel človek soočal s posledicami dogodkov iz otroštva.

Lastno mnenje o problemu/prvini na splošno (aktualizacija) (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2	Mnenje ni izraženo. Mnenje je izraženo kot skopa trditev/ni povezano z odlomkom.	Vsak posameznik bi se moral truditi za mirno reševanje problemov.
1	Mnenje je nejasno, ni razloženo/nakazano je v primeru iz življenja.	Strinjam se s tistimi, ki menijo, da se je treba v nekaterih situacijah na nasilje odzvati z nasiljem, v drugih pa je treba najti boljše rešitve. Mislím, da moramo pred vsakim odzivom dobro premisliti o posledicah.
2	Mnenje je jasno, razloženo.	Odziv na nasilje je največkrat nasilje, včasih pa sta lahko to razumevanje in sočutje. Prvega ne podpiram, drugi pa se mi zdi sprejemljiv samo, če je dokazano, da je nasilna oseba psihični bolnik oziroma žrtev hudih življenjskih razmer, in če razumevanje ter sočutje vodita k rešitvi, ne k ohranjanju problema. Nasilna oseba ju mora sprejeti kot pomoč pri prizadevanju, da se spremeni in postane boljši človek.

Utemeljitev mnenja s primerom iz lastnih/tujih izkušenj ali iz kakega drugega književnega besedila (Predstavitev dejstev in stališč)

Točke	Merila	Primer
2	Naveden ni noben primer. Naveden je primer, ki ne utemeljuje mnenja.	
1	Primer je samo imenovan/nakazan.	Kot vrsta nasilja se pojavlja tudi sovražni govor. Niso vedno nasilni samo starši. Poznam primere nasilja otrok nad starši. V moji bližnji okolici je najstnik pretepel mamo, ker mu ni hotela dati denarja. Sočustvujemo seveda z mamo, ne z njim.
2	Primer je opisan.	Prebral sem tudi odlomek za vodeno interpretacijo. V tem delu Angela pozabe nasilje nad družino izvaja oče. Žene in otrok sicer ne pretepa, muči pa jih s svojimi izpadi. Njegova večletna živčna kriza je gotovo posledica hudih življenjskih razmer, zato ga hči in drugi sorodniki, ki te razmere poznajo, zagovarjajo. Razumejo ga in očitno sočustvujejo z njim, ker je živčni bolnik. Razumevanje in sočutje v tem primeru ne prinašata spremembe na boljše, očetovo nasilje nad družino se ponavlja, njegovi izbruhi uničujejo vse njene člane.

Logična členitev (zgradba) (Predstavitev dejstev in stališč)

Točke	Merila
2	
0	Besedilo ni logično členjeno, ni koherentno.
1	Besedilo je logično členjeno, ni koherentno. Besedilo je koherentno, ni logično členjeno.
2	Besedilo je logično členjeno in koherentno.

Jezikovna pravilnost, slogovna ustreznost

Točke	Merila
2	Slovnična pravilnost
2	Pravopisna pravilnost
2	Slogovna ustreznost

Točke	Merila
0	Veliko raznovrstnih napak, ki se ponavljajo.
1	Več raznovrstnih napak, ki se v glavnem ne ponavljajo.
2	Le nekatere vrste napak, ki se praviloma ne ponavljajo.

Za vse velja:

Dodatna navodila:

- Če kandidat piše obe interpretaciji, ocenimo prvo.
- Če piše interpretacijo na konceptni list, pri vrednotenju ne odbijemo točk.
- Če napiše manj kot 400 besed, lahko pri zgradbi doseže največ eno točko; če napiše manj kot 200 besed, lahko pri JPSU doseže največ tri točke.
- Za izvirni naslov samostojne interpretacije prištejemo skupnemu seštevku točk eno točko do največjega možnega števila (30).